

OBSAH

ÚVOD	11
1 PROBLÉM VÝCHOVY NA PRAHU 21. STOROČIA	15
1.1 Expozícia problému výchovy	15
a) <i>Problematickosť výchovy v kontexte kritiky antropologického subjektivismu</i>	15
b) <i>K problematickosti výchovy v kontexte javov postmodernej doby</i>	18
1.2 Expozícia možného prístupu k problému výchovy	23
a) <i>Čo vyžaduje náš ľudský svet</i>	23
b) <i>Ohlásenie „psychagógie“?</i>	24
c) <i>Základná perspektíva práce</i>	26
2 VÝCHOVA V CENTRE TEORETICKÉHO ZÁUJMU	
A SKÚMANIA	28
2.1 Úvod do filozofie výchovy	28
a) <i>Miesto a povaha „filozofie výchovy“</i>	28
b) <i>K „filozofovaniu“ o výchove</i>	33
c) <i>Inšpirujúce prístupy k filozofickej tematizácii výchovy</i>	35
2.2 Terminologická otázka	37
a) <i>Problém pojmov</i>	37
b) <i>K porozumeniu základných pojmov</i>	38
2.3 Metodológia	40
a) <i>Základné formy metodológie filozofie výchovy</i>	40
b) <i>K metodickému prístupu práce</i>	41
3 POROZUMENIE VÝCHOVE Z FILOZOFICKO-ANTROPOLOGICKÉHO HĽADISKA V EURÓPSKÝCH DEJINNO-KULTÚRNYCH KONTEXTOCH	43
3.1 Starovek a antická výchova	43
a) <i>Človek a výchova v starovekom predfilozofickom a filozofickom období</i> ..	43
b) <i>Postoje antických mysliteľov k výchove</i>	46
3.2 Stredovek a kresťanská výchova	51
a) <i>Človek v židovsko-kresťanskej tradícii a kresťanská výchova v stredoveku</i>	51
b) <i>Postoj k výchove u hlavných predstaviteľov kresťanského myslenia</i>	53
3.3 Novovek a novoveká výchova	56
a) <i>Pohľad na človeka a výchovu v kontexte novovekej kultúrnej zmeny</i>	56
b) <i>J. A. Komenský</i>	60

4 CESTY V SÚČASNOM MYSLENÍ O VÝCHOVE	68
4.1 Moderné myslenie o výchove	68
a) <i>Moderné teoretické smery a pedagogika 20. storočia</i>	68
b) <i>Dominantné filozofické prúdy v modernom myslení o výchove</i>	71
4.2 Perspektívy „filozofickej pedagogiky“	78
a) <i>Všeobecná charakteristika a tendencie</i>	78
b) <i>Antropologická pozícia a porozumenie výchovnej skutočnosti</i>	81
4.3 Postmoderné myslenie o výchove	85
a) <i>Postmoderna a postmodernistické aspekty vo filozofii výchovy</i>	85
b) <i>Postmoderný pohľad na výchovu</i>	89
4.4 Paradigmy výchovy v typoch teórií výchovy	92
a) <i>Typy podľa vzťahu výchovy a kultúry</i>	92
b) <i>Typy s osobitným ohľadom na andragogický rozmer</i>	97
5 K PROBLÉMU VÝCHOVY V PERSPEKTÍVE „OBRATU K PSYCHAGÓGII“	104
5.1 Psychagógia a archetypálny model psychagogicky založenej výchovy	104
a) <i>Idea psychagógie</i>	104
b) <i>Európske archetypálne formy psychagógie - „paideia“ a „educatio“</i>	110
c) <i>„Paideia“ a „educatio“ ako výchova</i>	115
d) <i>Archetypálny model výchovy v kontexte komparácie „paideia“ a „educatio“</i>	121
5.2 K niektorým konceptom výchovy so psychagogickým rozmerom	127
a) <i>Výchova v koncepte M. Bubera</i>	127
b) <i>Filozofia výchovy E. Finka</i>	131
c) <i>Filozofia výchovy R. Palouša</i>	135
d) <i>Výchova spiritualistickej orientácie a koncept výchovy R. Steinera</i>	140
e) <i>Iné koncepty výchovy ako výzvy k paidei</i>	143
5.3 Porozumenie autentickej výchovy v perspektíve „obratu k psychagógii“	147
a) <i>Miesto, zmysel a charakter výchovy</i>	147
b) <i>Výchova a vzdelanie</i>	151
c) <i>Psychagogický rozmer výchovy</i>	154
d) <i>Výchova a poznanie</i>	158
e) <i>Výchovná situácia a vzťah</i>	160
f) <i>Zmysel a pomer aktivít vo výchovnej situácii</i>	165
g) <i>Zodpovednosť ako kategória výchovy</i>	168

5.4 K výchove ako starostlivosti	173
a) O identite človeka a úlohe výchovnej starostlivosti	173
b) K fenoménu starostlivosti	177
c) Psychagogický deficit ako problém na poli starostlivosti	180
d) Obrat k psychagógii a holizmu na poli výchovnej starostlivosti	183

6 K OSOBITNÝM PROBLÉMOM SÚČASNEJ FILOZOFIE VÝCHOVY V PERSPEKTÍVE „OBRATU

K PSYCHAGÓGII“	186
6.1 Otázka vzdelanosti	186
a) Od pôvodnej idey vzdelanosti k jej súčasnému stavu	186
b) O tom, čo je a čo už nie je vzdelanost'	188
6.2 Škola problémom	193
a) Čo ponúka dnešná škola	193
b) Škola – „scholé“?	196
6.3 Čo znamená byť učiteľom	198
a) „... je povoláním učitel' ...“	198
b) Verný a zodpovedný učitel'	201
6.4 O jednej prítomnosti filozofie	203
a) Filozofia v škole	203
b) Učitel' filozofom, filozof učiteľom	207
6.5 Univerzita	210
a) O univerzite a univerzitnom učiteľovi	210
b) Dnešná univerzita	216
6.6 Pedagogika ako veda?	222
a) Diskusia o povahe pedagogiky	222
b) Problém antropologizmu a výchovných antinómii	227
ZÁVER	231
LITERATÚRA	233
MENNÝ REGISTER	243
SUMMARY	247
ZUSAMMENFASSUNG	249